

СИЛАБУС **НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ** **«АГРАРНА ЕКОНОМІКА І** **ПІДПРИЄМНИЦТВО»**

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)
Спеціальність: 201 Агрономія
Рік навчання: 4-й, семестр 7-й
Кількість кредитів ECTS: 4 кредити
Назва кафедри: Економіки та підприємницької діяльності
Мова викладання: українська

Лектор курсу

д.е.н., проф. Сахно Андрій Анатолійович

**Контактна інформація
лектора (e-mail)**

andrijsahno@gmail.com

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Аграрна економіка і підприємництво» є обов'язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни – 120 год.: лекції – 26 год.; практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 70 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – екзамен.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін: «Інформаційні технології», «Філософія».

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Аграрна політика та земельні відносини», «Енергоефективність та альтернативні джерела енергії».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на отримання здобувачами знань та умінь з аграрної економіки і підприємництва, що сприятиме формуванню у здобувачів уміння орієнтування в системі економічних явищ, здійснення аналізу та узагальнення вивченого матеріалу, уміння аналізувати сучасний стан аграрної економіки та оцінювати перспективи розвитку підприємництва, правильно застосовувати здобуті знання в практичній діяльності. Також дисципліна дозволяє отримати навички з прийняття економічних рішень, що забезпечать розвиток підприємництва у сфері агрономії.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Аграрна економіка і підприємництво» є формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь та навичок для прийняття економічних рішень у сфері агрономії, спрямованих

на вирішення комплексних завдань з організації й технології виробництва високоякісної екологічно безпечної сільськогосподарської продукції та збалансованого природокористування, що характеризується комплексністю та відповідністю зональних умов.

Завдання вивчення дисципліни

Вивчення студентами сутності аграрної економіки і підприємництва, основ виникнення і розвитку підприємництва, підприємницької ідеї та механізму її втілення, технологій заснування власної справи, організації бізнесу, принципів економічних свобод, законів функціонування ринку, існування конкуренції, відносин власності, будови маркетингу, цінової політики, товарних відносин, фінансування та оподаткування бізнесу. У студента формується здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі агрономії, що передбачає досягнення економічної ефективності та обґрунтованості підприємницької діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК10. Здатність працювати в команді

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

Програмні результати (ПРН):

ПРН11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

ПРН13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції та відповідно до чинних вимог.

ПРН15. Планувати економічно вигідне виробництво сільськогосподарської продукції.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи на парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через метод проектів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Сутність аграрної економіки і підприємництва	2		5
2	Тема 2. Основи виникнення і розвитку підприємництва	2	2	5
3	Тема 3. Підприємницька ідея та механізм її втілення	2	2	5
4	Тема 4. Технологія заснування власної справи	2	2	5
5	Тема 5. Організація бізнесу	2	2	5
6	Тема 6. Економічна свобода і підприємництво	2	2	5
7	Тема 7. Закони функціонування ринку і поведінки товаровиробників	2	2	5
8	Тема 8. Конкуренція як засіб реалізації підприємництва	2	2	5
9	Тема 9. Власність підприємств та їх структура	2	2	6
10	Тема 10. Маркетингова діяльність на підприємстві	2	2	6
11	Тема 11. Витрати виробництва та цінова політика підприємства	2	2	6
12	Тема 12. Товарна політика підприємства	2	2	6
13	Тема 13. Фінанси і податки	2	2	6
Разом		26	24	70

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом. У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за

індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними. Тип індивідуального завдання – презентація, доповідь, наукове дослідження, реферат.

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу)	25	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел)	25	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	16	щотижнево	Корегування під час проведення заняття
4	Підготовка до контрольних заходів та тестування (самостійне опрацювання тестів; самостійне розв'язання типових задач, ситуаційних вправ)	4	2 рази на семестр	Тестування у системі СОКРАТ
Разом		70		

Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Шпикуляк О.Г. та ін. Підприємницька діяльність в аграрній сфері економіки: монографія / за ред. М.Й. Маліка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2023. 208 с. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10026711>

2. Showka S. Exploring the Role of Technological Innovation in Business towards Green Economy. *Business Innovation & Responsibility*. 2023. URL: <https://academiaworldnews.com/exploring-the-role-of-technological-innovation-in-businesstowards-green-economy/>

3. Інституціональне забезпечення збалансованого використання та охорони земель сільськогосподарського призначення: монографія / за наук. ред. акад. НААН О.І. Дребот. Київ : Аграрна наука, 2021. 280 с. DOI: <https://doi.org/10.31073/978-966-540-571-9>

4. Шпикуляк О.Г., Алексеева О.В. Потенціал аграрного підприємництва у формуванні інституційного механізму зайнятості населення: монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2023. 200 с.

5. Лопатинський Ю., Шпикуляк О., Шеленко Д., Кифяк В., Дюк А. Організаційно-інституційні практики посилення ролі селянських господарств у продовольчому забезпеченні населення в сучасних умовах. *Аграрна економіка*. 2022. Т. 15. № 3–4. С. 3–13. DOI: <https://doi.org/10.31734/agrarecon2022.03-04.003>

Додаткова

1. Гончарук І. В., Томашук І. В. Вплив еколого-економічного фактору на особливості організаційно-економічного механізму використання ресурсного потенціалу сільських територій. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 4. С. 52-62.

2. Kaletnik G., Honcharuk I., Okhota Y. The Waste-free production development for the energy autonomy formation of Ukrainian agricultural enterprises. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2020. № 11 (3). P. 513-522. DOI: [10.14505/jemt.v11.3\(43\).02](https://doi.org/10.14505/jemt.v11.3(43).02)

3. Калетнік Г.М., Гончарук Т.В. Інноваційне забезпечення розвитку біопаливної галузі: світовий та вітчизняний досвід. *Бізнес Інформ*. 2013. № 9. С. 155-160.

4. Kaletnik G., Lutkovska S. Innovative Environmental Strategy for Sustainable Development. *European Journal of Sustainable Development*. 2020. № 9, (2). P. 89-98. DOI: [10.14207/ejsd.2020.v9n2p89](https://doi.org/10.14207/ejsd.2020.v9n2p89)

5. Sakhno, A., Polishchuk, N., Salkova, I. & Kucher A. (2019). Impact of Credit and Investment Resources on the Productivity of Agricultural Sector. *European Journal of Sustainable Development*, 8(2), 335-345.

6. Sakhno, A., Hryvkivska, O., Salkova, I. & Kucher, L. (2019). Evaluation of the Efficiency of Enterprises by the Method of Analysis of Functioning Environment. *Journal of Environmental Management and Tourism*, X, 3 (35), 499-507.

7. Sakhno, A., Salkova, I., Broyaka, A. & Priamukhina N. (2019). Methodology for the Impact Assessment of the Digital Economy on Agriculture Development. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, 8, 160-164.

8. Sakhno, A., Salkova, I., Polishchuk, N., Kucher, L. & Stashko, I. (2020). Efficiency of managing liabilities of enterprises of different types of economic activities. *European Journal of Sustainable Development*, 9 (1), 423-431.

9. Sakhno, A., Salkova, I., Broyaka, A., & Priamukhina, N. (2020). A methodological analysis for the impact assessment of the digitalisation of economy on agricultural growth. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 8s (29), 242-249.

10. Sakhno, A. A., Polishchuk, N. V., Salkova, I. Y., Kucher, L. Y., & Kudyrko, O. M. (2020). Mortgage lending system of agricultural enterprises of Ukraine. *Revista Espacios*, 15 (41). Retrieved from <https://www.revistaespacios.com/a20v41n15/20411507.html>

Електронні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>

2. Офіційний сайт Міністерства юстиції України URL: <https://minjust.gov.ua>

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL:

<https://ukrstat.gov.ua>

4. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України URL: <https://minagro.gov.ua>

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України у Вінницькій області URL: <https://www.vn.ukrstat.gov.ua>

6. Офіційний сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua>

7. Офіційний сайт Верховної ради України URL: <https://www.rada.gov.ua>

8. Офіційний сайт Міністерства економіки України URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

9. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>

10. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України URL: <https://www.msp.gov.ua>

Контроль і оцінка результатів навчання

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Вид навчальної діяльності		Бали
Атестація 1		
1	Присутність та участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
2	Присутність і активна участь виконання практичного завдання	5
3	Виконання контрольних робіт, тестування	5
4	Атестація	10
5	Самостійна робота здобувача	5
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
1	Присутність та участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
2	Присутність і активна участь виконання практичного завдання	5
3	Виконання контрольних робіт, тестування	5
4	Атестація	10
5	Самостійна робота здобувача	5
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів отримав менше 35 балів, то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, а також завдань поточних та підсумкових контрольних заходів не допустимо порушення академічної

добросовісності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Шкала оцінки знань здобувача

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни